

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich:
Europa inwestująca w obszary wiejskie”

WIZYTA STUDYJNA PRZEDSTAWICIELI POLSKICH LGD W PORTUGALII

w dniach od 24 do 28 października 2018

**POLSKA SIEĆ LGD - FEDERACJA
REGIONALNYCH SIECI LGD**

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

CEL OPERACJI:

WYMIANA DOŚWIADCZEŃ W ZAKRESIE PRZYGOTOWYWANIA I REALIZACJI PROJEKTÓW WSPÓŁPRACY ORAZ NAWIĄZANIE KONTAKTÓW PRZEDSTAWICIELI POLSKICH LGD Z PORTUGAŁSKIMI, W ZWIĄZKU Z PRZYGOTOWYWANIEM PROJEKTÓW WSPÓŁPRACY W KOLEJNYCH LATACH.

Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

W wizycie uczestniczyło 28 przedstawicieli LGD z terenu całego kraju. Uczestnicy odwiedzili 2 Lokalne Grupy Działania: **LAG Terras Dentro 2020** oraz **LAG Al Sud Esdime**, w których dowiedzieli się jak funkcjonują LGD w Portugalii, poznali zasady dofinansowania przedsiębiorczości i projekty, które powstały za pośrednictwem portugalskich LGD dzięki wsparciu ze środków inicjatywy LEADER/ PROW 2007-2013 i RLKS.

1.LGD w Portugalii działają jak agencje

2.Finansowanie jest wielofunduszowe

3.Leader to jeden z funduszy z których wspierają głównie rolników, osoby fizyczne i ngo

LAG TERRAS DENTO z siedzibą w Alcacovas - prezentacja działalności:

Organizacja istnieje 27 lat, ma status pożytku publicznego, obejmuje obszarem 6 gmin - 22 tys. mieszkańców. LAG Terras Dento wsparło 250 różnorodnych projektów edukacyjnych, wydało 25 publikacji, jest ośrodkiem edukacyjnym i szkoleniowym, wsparł z Leadera 600 różnorodnych projektów, w wyniku których powstało 300 miejsc pracy. Główni beneficjenci to min. rolnicy, osoby fizyczne, ngo. Wspierają i promują produkty lokalne.

LAG TERRAS DENTO z siedzibą w Alcacovas - przykłady wspartej działalności

Piekarnio-cukiernia “Colmeia dos Paladares” - Casa Maria Vitoria w Alcáçovas

Projekt wsparty w ramach LEADER/RDP2007-2013 (PRODER). Rodzinna piekarnia dzięki wsparciu rozwinęła się i zatrudnia aktualnie 62 osoby i jest największą firmą w Alcáçovas. Produkuje tradycyjne pieczywo i wyroby cukiernicze. Dzięki możliwości głębokiego zamrażania zwiększyła możliwości produkcyjne i dystrybucji wielokrotnie. Właścicielka oprowadziła grupę po zakładzie szczegółowo opowiadając o tradycyjnych portugalskich produktach i ich produkcji. Sklep firmowy prowadzi również sprzedaż lokalnych dżemów i innych przetworów.

W restauracji “Sabores da Vila” (która otrzymała wsparcie w ramach LEADER/RDP2007-2013 PRODER) podano tradycyjny portugalski lunch.

LAG TERRAS DENTO - przykłady wspartej działalności

Centrum jeździectwa i nauki jazdy konnej Sociedade Agrícola Mata Linda.

Projekt wsparty w ramach LEADER/RDP2007-2013 (PRODER)- dofinansowanie na wybudowanie hali do nauki jazdy konnej.

Gospodarstwo o powierzchni 520 h prowadzi również plantację oliwek, dębu korkowego oraz hodowlę krów i koni oraz działalność agroturystyczną.

LGD TERRAS DENTO przykład wspartej działalności

Przedsiębiorstwo “Pardalinho” Fabryka miedzianych dzwonków -

Projekt wsparty w ramach LEADER/RDP2007-2013 (PRODER) oraz SIZ E (ERDF+ESF).

W trakcie wizyty braliśmy udział w warsztatach produkcji dzwonków. Właściciel - pasjonat od kilkudziesięciu dzwonków dla zwierząt zaprezentował cały proces powstania dzwonka, od jego wykucia poprzez wypalanie i wydobywanie dźwięku. Ta produkcja dzwonków pasterskich została sklasyfikowana na liście światowego dziedzictwa UNESCO jako niematerialne dziedzictwo kulturowe. Jest to najważniejsza firma w Portugalii produkująca tradycyjne dzwonki dla zwierząt. Właściciel firmy należy również do miejscowego zespołu i na jego potrzeby stworzył unikalny instrument, zwany dzwonofonem.

LAG Al Sud ESTIME z Casto Verde, działa na terenie 5 gmin.

W Castro Verde spotkanie z przedstawicielami LAG i Miasta, którzy zaprezentowali działalność LAG oraz inkubator przedsiębiorczości :

Centrum Idei i Biznesu *Incastro Centro de Ideias de Negocios.*

Obiekt posiada 20 w pełni wyposażonych lokali biurowych oraz 2 sale konferencyjne, który wyremontował gmina. Kompleks jest własnością Gminy, która pokrywa deficyt środków pomiędzy kosztami jego utrzymania a wpłatami ze strony firm. Obecnie w Centrum działa 16 firm, zajmujących się m.in. reklamą, usługami prawniczymi, rękodzielnictwem czy pośrednictwem nieruchomości, powstałych dzięki grantom przekazanym przez LAG Al Sud Esdime w porozumieniu z powiatem Castro Verde oraz Urzędem Pracy. Jest to przykład dobrych praktyk dla lokalnych samorządów, który powoduje przybycie i zatrzymanie młodych ludzi na obszarze powiatu oraz powstanie nowych przedsiębiorstw.

esdime

A gestão de fundos de apoio à iniciativa empresarial 1995-2014 (LEADER II, LEADER+ e Eixo LEADER do PRODER) com resultados expressivos ao longo destes 29 anos.

PROGRAMA	N.º PA	Inv. Total Apoiado	Despesa Pública Apoiada	N.º PT
LEADER II	255	2.380.386,08	1.368.934,58	47
LEADER +	218	5.179.520,17	2.962.932,07	94
OP 3 / PRODER	131	14.906.002,27	9.257.267,16	118
Total	604	22.465.908,52	13.589.133,81	259

LAG Al Sud ESTIME przykład wspartej działalności

Frmy: GRUPO BIQUÍMICOS i RECTÂNGULO VERMELHO

Funkcjonowanie swoich przedsiębiorstw jako przykłady wsparcia projektów przedstawili właściciele przedsiębiorstw zajmujących się produkcją opakowań do żywności oraz usługami reklamowymi. Pokazali oni jak za sprawą środków unijnych poprzez zakup nowoczesnych maszyn i zatrudnieniu ludzi zapewnić rozwój firmy.

Projekty wsparte przez LAG w ramach LEADER + PRODER/ EFRROW oraz RLKS (EFRR + EFS).

LAG Al Sud ESTIME przykład wspartej działalności

Farma Ekologiczna “Herdade do Freixo de Meio Agricurtula Biologica”

Idea farmy to: „*Pracujemy przede wszystkim nad rozwojem i integracją różnych społeczności użytkowników Common Good Homestead z Freixo do Meio.*” *Alfredo Sendim*

Farma ekologiczna działa na zasadzie spółdzielni na obszarze 520 h., zatrudnia 35 pracowników. Najważniejsze zasady to: zrównoważony rozwój społeczny (przy zatrudnieniu), ekologia i praca ekosystemowa, bioróżnorodność, zrównoważenie finansowe i usługi turystyczno - ekoedukacyjne.

Farma produkuje i sprzedaje ekologiczne produkty pod własną marką: oliwę z oliwek, wino, przyprawy; żółędzie i produkty z żółędzi; mięso drobiowe; mięso jagnięce; mięso wieprzowe z czarnych świń; zboża, orzechy i rośliny strączkowe. Uprawia się warzywa bez nawożenia (agrokultura), chroni gatunki rodzime zagrożone wyginięciem i hoduje gatunki autochtoniczne (czarne świnie).

Produkty sprzedawane są na miejscu w sklepiku produktu lokalnego, w 4 sklepach na terenie Lizbony i prowadzi sprzedaż internetową.

Farma otrzymała dotację na rozwój (30%) a ponieważ działa na zasadzie spółdzielni korzysta z niższego opodatkowania. Prowadzona działalność edukacyjna pozwala na poznanie ekologicznych zasad uprawy i hodowli. W dzisiejszej dobie masowych produkcji to bardzo ważne i pouczające doświadczenie, które pozwala spojrzeć odżywianie w innowacyjny sposób.

Wykorzystanie ekologicznych upraw i promowanie produktu lokalnego wytwarzanego na miejscu oraz współpraca z rolnikami i hodowcami zrzeszonymi w spółdzielni to cenne doświadczenie do powielenia.

Lunch to były wegetariańskie potrawy z warzyw i żółędzi.

W sklepiku można było kupić ekologiczne przetwory, zioła, wino i oliwę z oliwek - wszystko wychodowane i przygotowane na farmie.

Projekty wsparte przez LAG w ramach LEADER + PRODER/ EFRROW oraz RLKS (EFRR + EFS).

LAG Al Sud ESTIME przykład wspartej działalności

Farma Ekologiczna “Herdade do Freixo de Meio Agricurtula Biologica”

LAG Al Sud ESTIME przykład wspartej działalności

Farma Ekologiczna “Herdade do Freixo de Meio Agricurtula Biologica”

W czasie przejazdu autokarem uczestnicy wyjazdu widzieli **plantację drzew korkowych**, z których wyrabia się wiele różnorodnych produktów jako pamiątka turystyczna .

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

WYMIANA DOŚWIADCZEŃ W ZAKRESIE PRZYGOTOWYWANIA I REALIZACJI PROJEKTÓW WSPÓŁPRACY ORAZ NAWIĄZANIE KONTAKTÓW PRZEDSTAWICIELI POLSKICH LGD Z PORTUGALSKIMI, W ZWIĄZKU Z PRZYGOTOWYWANIEM PROJEKTÓW WSPÓŁPRACY W KOLEJNYCH LATACH.

Podsumowanie:

1. Portugalskie LGD przede wszystkim wspierają tworzenie miejsc pracy - są to obszary oddalone od dużych miast.
2. Różnice - LGD realizują zadania z PROW - wspierają rolników
3. Tworzenie innych miejsc pracy, nie dla rolników - realizują z EFRR.
4. LGD korzystają z trzech funduszy
5. Korzystają też z wielu innych funduszy i zajmują się różnorodnymi sprawami np. przemocą domową.
6. Ciekawym przykładem jest inkubator przedsiębiorczości, wybudowany i wspierany w małym miasteczku Castro Verde (cała gmina ma 7,2 tys. mieszkańców).

**Informacja na stronie Terras Dentro e Esdime opisują ca naszą wizytę pt:
Terras Dentro e Esdime, anfitriões de uma delegação polaca**

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich:
Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Dziękujemy za uwagę

**POLSKA SIEĆ LGD - FEDERACJA
REGIONALNYCH SIECI LGD**